

סא"ל אורן (אפל) אלי
41423
בן לוביה ואברהם
נולד ב- י"ח באב תרפ"ה 7.8.1925
התגייס לצה"ל בפברואר 1948
שרת בחטיבת גולני
נפטר ב- ג' בתשרי תשל"א 3.10.1970
בעת שירותו הצבאי.

אודן (אפל) אלי,

בן אברהם ולובה. אלי נולד ביום י"ח באב תרמ"ה (7.8.1925) בברלין, בירת גרמניה. בן להורים ציוניים, ששלחוהו ללמוד בבית הספר היהודי-ציוני ברחוב קלימנטוב, בו החל ללמוד עברית. בשנת 1933, כשהנאצים עלו לשלטון בגרמניה, הם השתלטו על חנות הממתקים המשפחתית. המשפחה עזבה את גרמניה, כאשר האב עלה לארץ ישראל והאם ושני הבנים עברו לקרלסבד בצ'כוסלובקיה, שם המתינו שהאב ישיג להם סרטימיקטים (אישורי עלייה).

בשנת 1934 הגיעו כל בני המשפחה לארץ ישראל, לתל אביב. אלי התחיל ללמוד בבית הספר לבנים "אחד העם" בעיר. ב-1938 הוא סיים את לימודי היסוד ויצא לעבודה חרשתית. הוא המשיך ללמוד לימודים תיכוניים כתלמיד אקסטרני, כן הצטרף לתנועת "הצופים" והיה פעיל ומדריך בשבט ע"ש מאיר דיזנגוף.

בשנת 1945, ימי מלחמת העולם השנייה, התגייס אלי לצבא הבריטי, יחד עם קבוצת תגבורת שהייתה מיועדת לחטיבה היהודית הלוחמת (חי"ל). מאותה שנה עסק באופן רצוף בשירות ביטחוני, כל חייו. בראשית מברואר 1948 נויס אלי, יצא לנגב ושימש במלחמת העצמאות כחבלן וכקצין תרבות בגדוד תשע בחטיבת הנגב, תחת מיקודו של חיים בר-לב. הוא השתתף במרבית הקרבות של הגדוד, כמו במשטרת נגבה, בכיבוש באר שבע, בפשיטות לריפח ועוד. אלי היה האחראי בגדוד להפעלת כלבי תקיפה, והכלבים שהוא אילף השתתפו בפעילויות רבות במלחמה, ביניהן כיבוש משטרת עיראק-סוויידאן. בהמשך המלחמה שירת אלי כקצין חינוך גם של הצ'יזטרון. אחרי המלחמה הוא השתתף בהקמת הנח"ל, המשיך בתפקידי מיקוד והדרכה בנח"ל ובבית הספר לקצינים, שם הדריך במחזור ט' בשנת 1951, והוא בדרגת סרן. בשנת 1953 יצא אלי לקורס מפקדי גדודים. בין 1954 ל-1956 הוא היה מפקד בית הספר למפקדי כיתות של גולני בגיערה. בנובמבר 1955 השתתף, כמפקד קורס המ"כים, במבצע "הר געש" בסבחה.

בשנת 1956, היה אלי קצין אג"ם בחטיבת גולני, תחת מיקודו של בנימין גייבלי, הוא השתתף בפעולות התגמול, בתכנון מבצע סיני ובמלחמת קדש עצמה. באותה שנה הוא גם יצא ללימודים כדי להשלים בגרויות, וב-1957 הצליח במשימה ואף הוכתר כתלמיד המצטיין בכיתה. בהמשך שירת אלי בין 1959 ל-1960 כמפקד ענף חי"ר בבית הספר לחי"ר בנתניה. בשנת 1959 נשלח אלי ללימודים במחזור ו' בבית הספר למיקוד ומטה של צה"ל (פו"ם). בשנת 1960 הוא סיים את הלימודים בהצלחה ובהערכה גבוהה מאוד, הוא היה אחד משני המשתתפים בקורס שהועלו לדרגת סגן-אלוף בתום הלימודים, ומונה למפקד הפנימייה הצבאית שליד בית הספר הריאלי בחיפה.

בראשית שנת 1966 מונה אלי למדריך בבית הספר למיקוד ומטה, תפקיד אותו מילא עד מותו.

בנוסף לתפקידו במו"ם מונה אלי ביוני 1966 למפקד גדוד 115. הוא מילא תפקיד זה עד יולי 1967, ובמסגרת זו לחם במלחמת ששת הימים (יוני 1967) ברצועת עזה, בגזרת כרם שלום – ניצ יצחק. בין היתר הוא ניהל משא ומתן עם משלחת נכבדי רמיח שבאה להיכנע.

ביום ג' בתשרי תשל"א (3.10.1970), לאחר עשרים וחמש שנות שירות למען המדינה והעם, נפטר אלי בעקבות מחלה. בן ארבעים וחמש בנפלו. את גופתו ציווה לחגוג לאנטומיה באוניברסיטת תל אביב לצרכי מחקר. באוקטובר 1971 הובא אלי למנוחות עולמיים בבית העלמין הצבאי בקריית שאול, תל אביב.

אלי הותיר אישה, שני בנים ושתי בנות.

רבים העלו בערב זה זיכרונות מאלי וציירו קווים לדמותו. מנהל בית הספר הריאלי בחיפה, מר י' שפירא, אמר: "אלי בא לתחום החינוך מן השדה. רק לאחר שנכנס לתוכו הרגיש צורך להשתלם ולהצטייד בנכסים ובכלים הדרושים לתפקיד זה. אף על פי כן היה הוא אחד המחנכים המעולים שפעלו בפנימייה הצבאית ואחד האישים שהטביעו חותם עמוק בשכבות הגיל שעמדו תחת השפעתו והדרכתו, חותם שצה"ל מתברך בו עד היום ...

אין ספק שמורשתו החינוכית של אלי תמשיך לתת את אותותיה המבורכים במוסד, אשר בראשו עמד במשך חמש שנים. ואין ספק שבתולדות הפנימייה הצבאית מובטח לו מקום נכבד, כאחד המפקדים שחלקו רב בעיצוב דמותה של הפנימייה ובעיצוב דמותם של חמשת המחוזים שיצאו ממנה באותן שנים.

אין תמורה למשפחתו על האבדה במוותו. כל מה שנוכל לומר להם הוא כי האבדה אינה רק שלהם, אלא גם שלנו".

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דוד תש"ח" בארץ ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי אדמה מן המושבה, המושב והקבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. דאוי לציון, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחירות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, והבנת מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. ככה במלחמת העצמאות היתה החטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העלייה השוונות בסיכום המבוא שכתב נתנם גולן לספר "אילן ושלה" נאמר: "צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחב הנוף הרחב האופקים התיכונים. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערפיה, כי על כן היתה החטיבה כפרות ונאמנה לערכים שיוקו בגושי התיישבות אלו. ציונינות אותה תכונותיה של עובד האדמה ויושב הכפר: עקשנות, צמחנות למשימה, שורשיות ושקט..."

באימונים

הקרבת השתתף

במבצע קדש לוחמי הגדוד לקחו חלק בקרב כיבוש מוצבי צומת רפיח שמטרתו הייתה לשחרר את הצומת על מנת שכוחות שריון יוכלו להיכנס לעבר אל-עריש. בראשון לנובמבר הושלמו משימות החטיבה- נכבש מתחם רפיח וחטיבת השריון החלה לנוע לעבר אל-עריש. בין מלחמת קדש לששת הימים השתתף הגדוד במבצע "סנונית"- פשיטה על כפר נוקייב, מבצע "צוק-סלע" ומבצע "מאזניים" שהיו חלק מפעילות יזומה של צה"ל כנגד יעדים בירדן ובלבנון במטרה להפסיק את פעולת המחבלים מתחומם.

במבצע "צוק סלע" (ליל 27-28 במאי 1965) היה חלק מפעילות מבצעית יזומה ומתמשכת של צה"ל כנגד יעדים בירדן במטרה ללחוץ על שלטונות הממלכה הירדנית להפסיק את פעילות המחבלים מתחומה. במבצע פעלו בוזמנית צוותי קרב חטיבתיים מחטיבות גולני והצנחנים צוות-קרב משולב דו-גדודי מחטיבת גולני פעל נגד חוות עדן צדקי ליד ח'ירבת שונה: כוח מגדוד "גדעון" והסירית בפיקודו של גרובר, מג"ד "גדעון", ביצע את הפשיטה ופוצץ את מבני החווה. כוח בפיקודו של פייקס, מג"ד "הבוקעים הראשון", איבטח את ראש הגשר ליד קיבוץ נווה-אור. שתי כיתות מביה"ס למ"כים פעלו כחסימות. בדרך הנסיגה התפוצץ מטען-צד, ו-7 חיילים נפצעו. צוות-קרב של גדוד צנחנים (בפיקוד סא"ל "פיחותקה" אפרים חירם) פעל נגד יעדים ליד ג'נין.

בנימין ג'יבלי - מפקדו של אלי

במחילת שירותו שרת אלי בגדוד 9

ב- 13 במאי 1948 התאספו מועמדים לקורס מכי"ם של צה"ל במחנה גן ליטוונסקי ובאותו יום החלו באימוני נשק. מחרת התרכזה החבורה מסביב לרדיו היחיד שהיה במחנה, והאנשים שמעו בהתרגשות את הכרזתו של דוד בן-גוריון על הקמת מדינת ישראל. שאגות צהלה וריקודי הורה במסגל פרקו אך מעט מהרגשות העמוקים. שמילו את ליבותיהם של הלוחמים הצעירים בני ה-18.

אחד הצעירים הובהלנו כולנו לפנייה חשובה ונשאלנו מי מוכן להתנדב לפלוגות המוות שיפעלו מספר לקווים המצריים בנגב ובסיני. תוך דקה הורמו עשרים ידיים. וכך החל גדוד הכטיסה הממונף ה-9 שהשתייך לחטיבת הנגב-פלמ"ח, לקרום עור וגידים הצטרפו אליו נהגים, ספקדי גיפים וקטורים. ב-17 במאי יצאו נגב שתי פלוגות הגיפים, ש ישראל כרמי ושל אהרון ספקטור. בדרך, בהיותם בנגב, טעמו הלוחמים לראשונה את טעמה של המלחמה. בהכצצת אויר מצרית נפגעו כמה לוחמים. מאז ועד היום היו לוחמי גדוד 9, לדורותיהם, ראשוני המסתערים בכל מערכות ישראל.

אלם נמילי משה גבעתי, לוחם ומפקד קרבי, מוליך אותנו בכל דרכיה של היחידה הזו באופן המאפשר לנו להזדהות באופן אישי עם כל אחד מגיבוריה. גבעתי מספר על חיילי הגדוד לדורותיו. צעירי הפלמ"ח, המקיטים דר לנגב הצור, השוריונאים, המובילים את חטיבת צנחנים במלחמת סיני. לוחמי החרמשו, הפותחים בקרב לילה קשה את ציר החוף לא-ערש במלחמת ששת הימים. הטנקיסטים, המחריפים את נפשם, מעטים מול רבים, בהגנה על מעוזי תעלת סואץ מול הצבא המצרי הצולח במלחמת יום הכיפורים. הלוחמים, הפורצים את ציר החוף לכיבוש במלחמת לבנון.

זהו סיפורה של השגרה והרעות, האבק והגרז, אמונת הלוחמים והלילות חסרי השינה, רעם התותחים ונהם המנועים- סיפורה של רוח היחידה.

בגדוד 9 שרת אלי כחבלן

בשנת 67 היה אלי מגד בחטיבה שכבשה את רצועת עזה
ונמצא בגזרת כרם שלום.

כוח ישראלי נכנס לעזה לאחר הכיבוש

בשנת 59 היה אלי חניך בבית הספר לפיקוד ולמטה (פומ) והועלה לדרגת סאל. בשנת 65 חזר אלי לפומ, הפעם בתור מדריך.

המכללה בין זרועות לפיקוד ולמטה הינה מוסד ההדרכה הגבוה ביותר בצה"ל לשלוש זרועות הצבא, ולפיכך נכללים בה תחומי לימוד המשותפים לכל הגופים, תוך התייחסות למאפיינים הזרועיים הייחודיים.

משנת 60 ועד 65 היה אלי מפקד הפנימייה הצבאית בחיפה.

הפנימייה הצבאית כיום.

הקרב לכיבוש מתחם רפיח, שהיה המתחם המבוצר ביותר בחצי האי סיני נערך בליל ה-3 באוקטובר וה-1 בנובמבר 1956 במסגרת מבצע קדש. היה זה קרב אוגדתי שפיקד עליו האלוף חיים לסקוב, ולוחמי חטיבת גולני נטלו בו חלק לצד חטיבת שריון 27, אגד ארטילרי וגדוד הנדסה. למרות הקשיים והעיכובים בגלל הפגזות כבדות של הארטילריה המצרית ובגלל הצורך לחצות שדות מוקשים, גילו לוחמי החטיבה הן בעורף והן בשדה הקרב דביקות במשימה, כושר גופני ורוח קרב, נלחמו כהלכה וכבשו את מוצבי צומת רפיח בשעות הבוקר המוקדמות.

בשבילי, גולני זו חולצה מיוחדת, נעליים
מאובקות, ברק בעיניים.

בשבילי, גולני זה מסע לילי ארוך, נכונות
ונחישות לבצע משימות בכל מחיר.

בשבילי, גולני זה הכוח ההולך בלילה חשוך
ליעד אויב, אצבע על ההדק, אוזניים
קשובות, עיניים פקוחות לכל רחש.

בשבילי, גולני זה הכוח החוצץ בין ילדי
הצפון למרצחים המבקשים את נפשם.

בשבילי, גולני זה סיור לאורך הגבול,
ההיתקלות, המרדף וההסתערות על האויב.

בשבילי, גולני זה העצבות, הדמעה בעיניים
על חבר שנפל בקרב.

בשבילי, גולני זה הטוב והיפה שבנוער
הישראלי.

בשבילי, פיקוד הצפון זה גולני. אשרי הפיקוד
שיש לו חטיבה כזו.

האלוף יוסי פלד

אורן (אפל) אלי ז"ל

1925-1970

יִזְכֹּר

יִזְכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו
אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בְּמֵאֲבָק עַל הַמְדִינָה בַדֶּרֶךְ
וְאֶת חֵילֵי צְבָא-הַגָּנָה-לְיִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּמִלְחָמוֹת יִשְׂרָאֵל.

יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזִרְעוֹ
וְיֵאָבֵל עַל זֵיו הָעֲלֹמִים וְחֻמַּדַּת הַגְּבוּרָה
וְקִדְשַׁת הַרְצוֹן וּמְסִירוֹת הַנֶּפֶשׁ
אֲשֶׁר נִסְפוּ בְּמַעֲרְכוֹת הַכְּבִדּוֹת.

יְהִיו גְּבוּרֵי הַדְּרוֹר וְהַנְּצַחֵן
הַנְּאֻמָּנִים וְהָאֻמִּיצִים
חַתוּמֵי בְּלִב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דוֹר.

